

Bryssel, 28. helmikuuta 2025
(OR. en)

6518/25

Toimielinten välinen asia:
2024/0315(COD)

LIMITE

IXIM 43
FRONT 55
VISA 28
EURODAC 4
COSI 36
JAI 233
COMIX 70
COPEN 32
CODEC 170

ILMOITUS

Lähettiläjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Neuvosto

Ed. asiak. nro: 6364/25

Kom:n asiak. nro: 16639/24

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän asteittaisen käyttöönoton osalta
– Yleisnäkemys

I JOHDANTO

1. Komissio esitti 4. joulukuuta 2024 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän asteittaisen käyttöönoton osalta, jäljempänä 'asetusehdotus'¹.

¹ 16639/24.

2. Tämän ehdotuksen yleiset tavoitteet johtuvat perussopimukseen perustuvista tavoitteista, jotka koskevat rajaturvallisuuden parantamista edelleen Schengen-alueen ulkorajoilla siten, että rajat ylittävää liikkumista koskevien rajanylitystietojärjestelmän (EES) yhdenmukaistettujen sääntöjen soveltaminen aloitetaan mahdollisimman pian ja edistetään siten Euroopan unionin sisäistä turvallisuutta.
3. Tällä aloitteella luodaan perusta EES:n asteittaiselle käyttöönotolle, mikä merkitsee tilapäistä poikkeamista tietyistä asetuksen (EU) 2017/2226, jäljempänä 'EES-asetus'² ja asetuksen (EU) 2016/399, jäljempänä 'Schengenin rajasäännöstö'³, säännöksistä, joissa edellytetään, että jäsenvaltiot käyttävät EES-järjestelmää täysimittaisesti.
4. Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on helpottaa EES-asetuksen täytäntöönpanoa, jotta jäsenvaltiot voivat saavuttaa siinä asetetut EES-järjestelmän tavoitteet kohtuullisessa ajassa ja tehokkaasti.

II KÄSITTELY MUISSA TOIMIELIMISSÄ

5. Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE) on nimetty toimivaltaiseksi valiokunnaksi, ja Assita Kanko (ECR, BE) on nimitetty asian esittelijäksi.

III KÄSITTELY NEUVOSTON VALMISTELUELIMISSÄ

6. Asetusehdotus esiteltiin 5. joulukuuta 2024 Unkarin puheenjohtajakaudella tietojenvaihtoa oikeus- ja sisäasioiden alalla käsittelevälle neuvoston työryhmälle (IXIM).
7. Ehdotusta tarkasteltiin ensimmäisen kerran kahdessa oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksessa (IXIM-työryhmä, johon oli kutsuttu raja-asioista vastaavat neuvokset) 10. ja 13. joulukuuta 2024.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2226, annettu 30 päivänä marraskuuta 2017, rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta jäsenvaltioiden ulkorajat ylittävien kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja pääsyn epäämistä koskevien tietojen rekisteröimiseksi ja edellytysten määrittämisestä pääsulle EES:n tietoihin lainvalvontatarkoituksissa sekä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen ja asetusten (EY) N:o 767/2008 ja (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta (EUVL L 327, 9.12.2017, s. 20).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1).

8. Asetusehdotuksesta käytävät keskustelut jatkuivat Puolan puheenjohtajakaudella. Ehdotus oli 13. tammikuuta 2025 pidetyn IXIM-työryhmän kokouksen esityslistalla, ja siitä keskusteltiin kolmessa muussa oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksessa (IXIM-työryhmä, joihin oli kutsuttu raja-asioista vastaavat neuvokset) 16. tammikuuta, 6. helmikuuta ja 17. helmikuuta 2025.
9. Puheenjohtajavaltio Puola ehdotti 6. helmikuuta pidetyn kokouksen edellä ensimmäistä kompromissitekstiä. Valtuuskunnat suhtautuivat tekstiin myönteisesti, ja joitakin jäljellä olevia huolenaiheita otettiin huomioon tarkistetussa kompromissitekstissä, jota ehdotettiin 17. helmikuuta pidetyn kokouksen edellä. Oikeus- ja sisäasioiden neuvokset kannattivat tarkistettua kompromissitekstiä yksimielisesti.
10. Puheenjohtajavaltion kompromissitekstiin tehtiin myöhemmin jonkin verran oikeudellisia tarkistuksia, jotka eivät muuttaneet sen sisältöä.
11. Puheenjohtajavaltion kompromissitekstin keskeiset osat koskevat erityisesti seuraavia seikkoja:
- Siinä vahvistetaan, että EES-järjestelmän täysimittaisen soveltamisen viivästyminen olisi pidettävä mahdollisimman vähäisenä. Kompromissitekstissä selvennetään, että jo toimitetut ilmoitukset valmiudesta soveltaa EES-järjestelmää ovat edelleen päteviä. Siinä ei pidennetä ehdotettua 180 päivän pituista EES-järjestelmän asteittaisen käyttöönoton jaksoa.
 - Samalla kun siinä vahvistetaan, että jäsenvaltiot, jotka haluavat soveltaa EES-järjestelmää täysimittaisesti asteittaisen käyttöönottojakson alusta alkaen, voivat tehdä niin, siinä säilytetään yhteiset vähimmäistavoitteet, joilla varmistetaan, että järjestelmä otetaan vakaasti käyttöön kyseisenä aikana. Tältä osin kompromissitekstissä selvennetään myös, että jäsenvaltiot, jotka hyödyntävät asteittaista käyttöönottoa, voivat aloittaa EES-järjestelmän käytön yhdellä tai useammalla rajanylityspaikan kaistalla.

- Siinä korostetaan, että on tärkeää vahvistaa kaikki EES:n keskusjärjestelmän toimintaan liittyvät ongelmat sekä seurata niitä ja puuttua niihin. Siinä viitataan nimenomaisesti eu-LISAn hallintoelinten rooliin tässä yhteydessä muun muassa toteamalla, että rajanylitystietojärjestelmäohjelman hallintoneuvoston olisi jatkettava toimintaansa siihen asti, kun järjestelmän asteittainen käyttöönotto päättyy. Kompromissitekstissä mainitaan myös, että eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelmassa olisi vahvistettava EES:n keskusjärjestelmän suorituskyky- ja saatavuustavoitteet sekä mahdollisia toiminnallisia puutteita koskeva strategia, ja eu-LISAn hallintoneuvoston olisi hyväksyttävä ne. Siinä otetaan käyttöön ilmoitusjärjestelmä siltä varalta, että EES:n keskusjärjestelmä lakkaa toimimasta.
- Siinä vähennetään asteittaisesta käyttöönotosta jäsenvaltioille mahdollisesti aiheutuvia hallinnollisia ja operatiivisia lisärasitteita. Kompromissitekstissä selvennetään, että käyttöönottosuunnitelmat, jotka jäsenvaltioiden on asetusehdotuksen mukaan laadittava, eivät saisi olla työläitä. Siinä myös yksinkertaistetaan jäsenvaltioiden raportointivelvoitteita siten, että niiden on mahdollista keskittyä mahdollisiin poikkeamiin käyttöönottosuunnitelmastaan. Määräaikaa, jonka kuluessa jäsenvaltioiden on ilmoitettava EES:n käytön keskeyttämisestä komissiolle ja eu-LISAlle, pidennetään kuudesta kahteentoista tuntiin. Kompromissitekstissä selvennetään myös matkustusasiakirjoihin ja EES:ään rekisteröityihin henkilökohtaisiin tiedostoihin merkittyjen leimojen välistä vuorovaikutusta ja täsmennetään tapaukset, joissa EES:n tietueita ei pitäisi käyttää.
- Siinä otetaan paremmin huomioon poikkeukselliset olosuhteet heti asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen. Kompromissitekstissä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus keskeyttää biometristen tietojen rekisteröinti EES:ään sen jälkeen, kun EES:n asteittainen käyttöönotto on päättynyt, 90 päivän ajaksi ehdotetun 60 päivän sijasta.
- Sillä parannetaan käyttöönottoon sovellettavan uuden lähestymistavan avoimuutta. Kompromissitekstissä täsmennetään erityisesti, että komission olisi mukautettava EES:ää koskevan tiedotuskampanjan aineistoa ennen järjestelmän asteittaista käyttöönottoa ja tuettava jäsenvaltioita kampanjan mukautetun aineiston valmistelussa.

12. Pysyvien edustajien komitea tarkasteli 26. helmikuuta 2025 puheenjohtajavaltion kompromissiehdotusta eikä vastustanut yleisnäkemyksen toimittamista.

IV LOPUKSI

13. Edellä esitetyn perusteella neuvostoa pyydetään hyväksymään yleisnäkemys ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän asteittaisen käyttöönoton osalta. Yleisnäkemys toimii neuvoston valtuutuksena neuvotella tulevaisuudessa Euroopan parlamentin kanssa tavallisessa lainsäätämisyjärjestysmenettelyssä.
-

2024/0315 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän asteittaisen käyttöönoton osalta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan ja 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä⁴,

sekä katsovat seuraavaa:

⁴ [täydennetään myöhemmin] Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu [päivämäärä lisätään hyväksymisen jälkeen], ja neuvoston päätös, tehty [päivämäärä lisätään hyväksymisen jälkeen].

- (1) Rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2226⁵ 66 artiklan 1 kohdassa säädetään, että komissio päättää päivän, jona EES otetaan käyttöön, sen jälkeen kun tietyt edellytykset täyttyvät.
- (2) Komissio ei kuitenkaan ole saanut kaikkia asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja ilmoituksia, jotka muodostavat yhden niistä edellytyksistä, joiden nojalla päätös EES:n käyttöönotosta on tehtävä. **Lisäksi täysimittainen käyttöönotto yhdellä kertaa voisi olla koko järjestelmän häiriönsietokyvyn kannalta riskitekijä.**
- (3) Asetuksessa (EU) 2017/2226 sallitaan ainoastaan järjestelmän käyttöönotto kokonaisuudessaan, mikä edellyttää, että kaikki jäsenvaltiot aloittavat EES:n täysimittaisen käytön kaikkien EES:ään rekisteröitävien kolmansien maiden kansalaisten osalta ja käyttävät EES:ää samanaikaisesti kaikilla rajanylityspaikoillaan.
- (4) Jotta jäsenvaltiot voisivat aloittaa EES:n käytön joustavasti valmiustasonsa mukaan ja jotta voitaisiin helpottaa teknisiä ja toiminnallisia mukautuksia EES:n käyttöönoton alussa, on tarpeen vahvistaa säännöt EES:n asteittaista käyttöönottoa varten. Sen varmistamiseksi, että näissä mukautuksissa otetaan huomioon mahdolliset matkustusvirrat ja kausihuiput sekä se, **että myös asteittainen käyttöönotto voi vaikuttaa jonkin verran jäsenvaltioihin lisäämällä työtaakkaa rajanylityspaikoilla**, tällaisen **EES:n** asteittaisen **käyttöönoton** kesto olisi **rajattava** 180 kalenteripäivään.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2017/2226, annettu 30 päivänä marraskuuta 2017, rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta jäsenvaltioiden ulkorajat ylittävien kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja pääsyn epäämistä koskevien tietojen rekisteröimiseksi ja edellytysten määrittämisestä pääsulle EES:n tietoihin lainvalvontatarkoituksissa sekä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen ja asetusten (EY) N:o 767/2008 ja (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta (EUVL L 327, 9.12.2017, s. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj>).

- (5) Jotta EES voidaan ottaa käyttöön asteittain, on sen vuoksi tarpeen poiketa ***tilapäisesti*** tietyistä asetuksen (EU) 2017/2226 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399, jäljempänä 'Schengenin rajasäännöstö', säännöksistä. Muita asetuksessa (EU) 2017/2226 vahvistettuja sääntöjä, joihin tämä asetus ei vaikuta, sovelletaan kyseisessä asetuksessa säädetyllä tavalla. Erityisesti ***asetuksessa (EU) 2017/2226 vahvistettuja sääntöjä sovelletaan*** tietoihin, jotka tallennetaan EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana, [...] ***ja sen vuoksi kyseisiä tietoja*** pidetään luotettavina ja paikkansapitävinä. ***Tämä asetus ei myöskään vaikuta niiden ilmoitusten pätevyYTEEN, jotka jäsenvaltiot ovat jo toimittaneet asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.***
- (6) Jäsenvaltioiden olisi otettava EES käyttöön asteittain ja tallennettava EES:ään rekisteröitävien kolmansien maiden kansalaisten tiedot maahantulon ja maastalähdön yhteydessä yhdellä tai useammalla ***rajanylityspaikalla ja yhdellä tai useammalla tällaisen rajanylityspaikan kaistalla***. Jäsenvaltioiden olisi mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin otettava EES käyttöön ilma-, maa- ja merirajojen ylityspaikkoja yhdistellen. Jotta voidaan varmistaa EES:n hallittu käyttöönotto ja hallita paremmin odotusaikoja rajoilla ja välttää niiden mahdollista pitkittymistä, jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa otettava asteittain käyttöön kaikki EES:n toiminnot ja rekisteröitävä vähitellen kaikkien EES:ään rekisteröitävien kolmansien maiden kansalaisten tiedot. Koordinoidun lähestymistavan varmistamiseksi ***EES:n*** asteittainen käyttöönotto olisi toteutettava vaiheissa, joita varten olisi asetettava vähimmäisvaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava. Jäsenvaltiot voivat nopeuttaa täytäntöönpanoa kansallisella tasolla tai aloittaa EES:n täysimittaisen käytön heti asteittaisen käyttöönoton alusta lähtien.

- (7) EES:n sujuvan käyttöönoton helpottamiseksi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan Euroopan unionin viraston (eu-LISA) olisi laadittava korkean tason käyttöönottosuunnitelma, jossa annetaan jäsenvaltioille ja unionin virastoille ohjeita EES:n käyttöönoton suunnittelusta ja toteuttamisesta sen asteittaisen käyttöönoton aikana, **jäljempänä 'eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelma'**, ja toimitettava se komissiolle, jäsenvaltioille ja unionin virastoille. Suunnitelmassa olisi [...] **vahvistettava EES:n** keskusjärjestelmän **suorituskyky- ja saatavuustavoitteet** [...] **sekä mahdollisia toiminnallisia vähäisiä ja vakavia sekä toiminnan estäviä puutteita koskeva strategia, ja eu-LISAn hallintoneuvoston olisi hyväksyttävä ne**. Jäsenvaltioiden päätöksissä, jotka koskevat toiminnan aloittamista tai lisäämistä, olisi otettava huomioon korkean tason käyttöönottosuunnitelma [...].
- (8) EES:n sujuvan käyttöönoton helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi laadittava kansalliset käyttöönottosuunnitelmat komissiota ja eu-LISAA kuullen. Kansallisissa käyttöönottosuunnitelmissa olisi esitettävä EES:n asteittaisen käyttöönoton kunkin vaiheen osalta tiedot asetetuista kynnysarvoista ja vaatimuksista, erityisesti seuraavat: i) **ennakoitu** päivämäärä, josta alkaen EES:ää käytetään [...] [...] **rajanylityspaikoilla**, ii) EES:ään rekisteröitävien rajanylitysten arvioidun lukumäärän **ennakoitu** prosenttiosuus niiden kolmansien maiden kansalaisten kokonaismäärästä, jotka on rekisteröitävä EES:ään, ja iii) tarvittaessa [...] **rajanylityspaikoilla käytettäväksi ennakoidut** biometriset toiminnot. Kun jäsenvaltiot laativat kansallisia käyttöönottosuunnitelmiaan, niitä kannustetaan koordinoimaan toimintaansa infrastruktuurin ylläpitäjien kanssa alueilla, joilla rajanylityspaikat sijaitsevat. Jotta voidaan seurata **EES:n** asteittaisen käyttöönoton noudattamista, jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle ja eu-LISALLE kuukausittain raportit **kansallisten** käyttöönottosuunnitelmiansa toteuttamisesta. Näissä kuukausittaisissa raporteissa olisi tarvittaessa esitettävä korjaavia toimenpiteitä, joilla varmistetaan asteittaisen käyttöönoton noudattaminen.

- (9) [...] *Ottaen huomioon EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana EES:ään* rekisteröityjen tietojen mahdollinen puutteellisuus, kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat olisi EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana leimattava järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä. Kansallisten viranomaisten olisi otettava huomioon maahantulo-/maastalähtötietueiden tai pääsyn epäämistä koskevien tietueiden mahdollinen puutteellisuus. *Jos asiaankuuluvia EES:n tietoja ei ole, niiden* olisi [...] pidettävä leimoja ensisijaisina. *Jos leima puuttuu, niiden* olisi [...] *pidettävä* EES:ään tallennettuja tietoja *ensisijaisina*. *Jos biometrisiä tietoja sisältävän henkilökohtaisen tiedoston ja leiman välillä on ristiriitä, niiden olisi pidettävä EES:n tietoja ensisijaisina*. *Jos biometrisiä tietoja sisältämättömän henkilökohtaisen tiedoston ja [...] leiman välillä on ristiriitä, tai asetuksen (EU) 2017/2226 16 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, niiden olisi päätettävä tapauskohtaisesti, pidetäänkö leimaa vai EES:n tietoja ensisijaisina [...]*.
- (10) Kun otetaan huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt tiedot voivat olla puutteellisia, kansallisten viranomaisten ei olisi otettava huomioon automaattisen laskentajärjestelmän antamia tuloksia EES:ään rekisteröityjen kolmansien maiden kansalaisten sallitun oleskelun jäljellä olevasta enimmäiskestosta. Kansallisten viranomaisten ei myöskään olisi otettava tehtäviään suorittaessaan huomioon automaattista mekanismia, jonka avulla tunnistetaan tai merkitään maastalähtötietojen puuttuminen sallitun oleskelun päättymispäivän jälkeen tai tietueet, joiden osalta sallitun oleskelun enimmäiskesto on ylittynyt ja joiden perusteella laaditaan luettelot sallitun oleskeluajan ylittäneistä henkilöistä.

- (11) Jotta jäsenvaltioilla olisi riittävästi aikaa mukautua EES:n käyttöönottoon, biometrinen toimintojen käytön rajanylityspaikoilla ei olisi oltava pakollista **EES:n** asteittaisen käyttöönoton ensimmäisten 60 kalenteripäivän aikana. Jäsenvaltioiden olisi käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja vähintään puolessa rajanylityspaikoistaan viimeistään 90 kalenteripäivän kuluttua **EES:n** asteittaisen käyttöönoton [...] **alkamispäivästä**. Biometrinen tietojen antaminen ei saisi olla maahantuloodellytys kolmansien maiden kansalaisille, jotka on rekisteröitävä EES:ään sellaisilla rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja.
- (12) Jotta voidaan ottaa huomioon se, että EES:n biometriset toiminnot on otettava joillakin rajanylityspaikoilla käyttöön asteittain, EES:ään rekisteröitävien kolmansien maiden kansalaisten biometrinen todentaminen olisi suoritettava ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään EES:n biometrisiä toimintoja.
- (13) Jotta voidaan varmistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 767/2008⁶ perustetun viisumitietojärjestelmän (VIS) ja EES:n johdonmukainen yhteentoimivuus, viisumitietojärjestelmään olisi oltava suora pääsy ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää ei käytetä. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, rajaviranomaisten olisi hyödynnettävä EES:n ja VIS:n yhteentoimivuutta.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 767/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta (VIS-asetus) (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/oj>).

- (14) Kolmansien maiden kansalaisille, joiden tiedot on rekisteröitävä EES:ään, olisi ilmoitettava heidän tietojensa käsittelyyn liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista asetuksen (EU) 2017/2226 50 artiklan 5 kohdassa säädetyn vakiomallin muodossa. EES:ään rekisteröitäville kolmansien maiden kansalaisille annettavissa tiedoissa olisi viitattava EES:n asteittaiseen käyttöönottoon. Vakiomallissa olisi ilmoitettava kolmansien maiden kansalaisille heidän velvollisuudestaan antaa biometrisiä tietoja niillä rajanylityspaikoilla, joilla se on maahantulon edellytys. Vakiomallissa olisi ilmoitettava seurauksista, joita aiheutuu, ellei biometrisiä tietoja anneta. Siinä olisi myös ilmoitettava, että kolmansien maiden kansalaiset eivät voi todentaa sallitun oleskelun jäljellä olevaa kestoa automaattisesti.
- (15) Komission olisi tehtävä EES:n verkkosivustolle tarvittavat päivitykset EES:n asteittaisen käyttöönoton huomioon ottamiseksi.
- (16) [...] **Komission olisi jäsenvaltioiden tuella mukautettava** [...] asetuksen (EU) 2017/2226 51 artiklan yhteydessä laatimaansa tiedotusmateriaalia, jotta voidaan toteuttaa **EES-**järjestelmän asteittaisen käyttöönottoon liittyvä tiedotuskampanja.
- (17) EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana kolmansien maiden kansalaisilla ei ole mahdollisuutta tarkistaa sallitun oleskelunsa tarkkaa kestoa **asetuksen (EU) 2017/2226 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa** verkkopalvelussa sähköisesti.

- (18) Tämä asetus ei vaikuta Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen⁷ 26 artiklan 1 kohdassa ja neuvoston direktiivissä 2001/51/EY⁸ vahvistettuihin lentoliikenteen harjoittajien, meriliikenteen harjoittajien ja ryhmiä linja-autoilla maitse kuljettavien kansainvälisten liikenteenharjoittajien velvollisuuksiin. Liikenteenharjoittajien olisi tältä osin tarkistettava matkustusasiakirjoihin merkityt leimat. Jotta voidaan varmistaa EES:n soveltamista rajanylityspaikoilla koskeva toimiva viestintä liikenteenharjoittajien kanssa, mistä viime kädessä hyötyvät matkustajat, on ratkaisevan tärkeää, että jäsenvaltiot toteuttavat EES:n käyttöönoton rajanylityspaikoillaan läpinäkyvällä tavalla.
- (19) Asetuksen (EU) 2017/2226 22 artiklassa ja asetuksen (EU) 2016/399 12 a artiklassa säädetään siirtymäkaudesta ja siirtymätoimenpiteistä EES:n käyttöönoton yhteydessä. ***Jotta EES voidaan ottaa käyttöön asteittain***, mainituista artikloista on tarpeen poiketa sen varmistamiseksi, että siirtymäkautta ja siirtymätoimenpiteitä sovelletaan vasta [...] ***EES:n*** asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen. Poikkeuksen soveltamisen olisi päätyttävä viiden vuoden ja 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- (20) Sen varmistamiseksi, että kansalliset viranomaiset ja [...] ***unionin*** virastot välttävät tehtäviään suorittaessaan tekemästä päätöksiä yksinomaan EES:ään rekisteröityjen tietojen perusteella, niiden olisi otettava huomioon, että EES:ään rekisteröidyt henkilökohtaiset tiedostot voivat sisältää puutteellisia tietokokonaisuuksia. Poikkeuksen soveltamisen olisi päätyttävä viiden vuoden kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jotta voidaan ottaa huomioon mainitun asetuksen 34 artiklan 3 kohdassa säädetty viiden vuoden säilytysaika niiden tietokokonaisuuksien osalta, joista puuttuu maastalähtötieto. ***Asteittaisen käyttöönoton aikana luotuja maahantulo- ja maastalähtötietueita ei olisi käytettävä automaattiseen raportointiin eikä automatisoituihin prosesseihin, mukaan lukien automaattinen haku ETIAS-järjestelmästä.***

⁷ Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus, jäljempänä 'Schengenin yleissopimus', (EYVL L 239, 22.9.2000, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/2000/922/oj>).

⁸ Neuvoston direktiivi 2001/51/EY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2001, 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan määräysten täydentämiseksi (EYVL L 187, 10.7.2001, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/51/oj>).

- (21) Kun jäsenvaltiot varmistavat, että noudatetaan asetuksen (EU) 2017/2226 säännöksiä, jotka koskevat tietojen muuttamista ja poistamista ennen määräaika, niiden olisi täydennettävä puutteellisia tietoja siinä määrin kuin se on mahdollista, kun EES:ään rekisteröityjen tietokokonaisuuksien saatavuus on rajallista järjestelmän asteittaisen käyttöönoton aikana.
- (22) Euroopan raja- ja merivartioviraston *ei* olisi [...] **päästävä** EES:ään [...] **rekisteröityihin tietoihin** riskianalyysien ja haavoittuvuusarviointien [...] **tekemiseksi** järjestelmän asteittaisen käyttöönoton aikana, koska tiedot ovat puutteellisia, sillä se voisi johtaa harhaanjohtaviin riski- ja haavoittuvuusarviointeihin.
- (23) Jotta voidaan varmistaa ulkorajojen tehokas valvonta EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana, **olisi sovellettava erityisiä sääntöjä**. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää ei käytetä, rajatarkastukset olisi suoritettava asetuksen (EU) 2016/399 mukaisesti, sellaisena kuin sitä sovelletaan [...]päivänä, joka edeltää EES:n käyttöönottopäivää, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti[...]. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, rajatarkastukset olisi suoritettava [...] **asetusten** (EU) 2017/2226 ja [...] **(EU) 2016/399** mukaisesti [...] näitä asetuksia koskevin, **tässä asetuksessa vahvistetuin** erityisin poikkeuksin, **joita sovelletaan** todentamiseen niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja, jotta **EES** voidaan ottaa käyttöön asteittain. Tämä ei saisi vaikuttaa viisuminhaltijoiden todentamiseen sormenjälkien avulla asetuksen (EY) [...] 767/2008 mukaisesti.

- (24) Jotta teknisiä ja organisatorisia järjestelyjä voidaan mukauttaa toimivasti EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana kussakin jäsenvaltiossa ja puuttua poikkeuksellisiin olosuhteisiin, jotka liittyvät EES:n keskusjärjestelmän, kansallisten järjestelmien tai viestintäinfrastruktuurin toimintahäiriöihin tai liiallisiin odotusaikoihin niiden rajoilla, **kaikilla** jäsenvaltioilla, **riippumatta siitä, alkavatko ne käyttää EES:ää täysimittaisesti vai asteittain**, olisi oltava mahdollisuus keskeyttää EES:n käyttö tietyillä rajanylityspaikoilla kokonaan tai osittain. Jos käyttö keskeytetään osittain, biometrinen tietojen rekisteröinti EES:ään olisi keskeytettävä. Jos käyttö keskeytetään kokonaan, EES:ään ei olisi kirjattava tietoja lainkaan.
- Keskeyttämismekanismin käyttö ei vaikuta asteittaisen käyttöönoton aikataulua koskeviin velvollisuuksiin, mutta se voi tilapäisesti vaikuttaa suunniteltuihin prosentiosuuksiin.**
- Jotta voitaisiin lieventää niitä lisäriskejä, joita liittyy EES:n käyttöönottoon biometrinen tietojen kanssa, **kaikkien** jäsenvaltioiden olisi voitava keskeyttää biometrinen tietojen rekisteröinti EES:ään **sen** asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka aiheuttavat niin suuria ruuhkia, että odotusajat rajoilla käyvät liian pitkiä. Tällaisen keskeyttämisen olisi oltava mahdollista rajoitetun ajan eli [...] **90** päivän ajan sen jälkeen, kun EES:n asteittainen käyttöönotto on päättynyt, ja sitä olisi jatkettava 60 päivällä, jos alle 80 prosenttia EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyistä henkilökohtaisista tiedostoista sisältää biometrisiä tietoja.
- (25) eu-LISAn olisi laadittava raportteja **EES**-järjestelmän käyttöä koskevista tilastoista, jotta voidaan arvioida järjestelmän suorituskykyä ja sitä, noudattavatko jäsenvaltiot **eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelmaa ja kansallisia** käyttöönottosuunnitelmia, yksilöidä parannuskohteita, seurata EES:n asteittaisen käyttöönoton noudattamista ja tukea järjestelmän kehittämiseen ja optimointiin liittyvää päätöksentekoa. **Lisäksi eu-LISAn olisi jatkettava tavanomaista raportointiaan hallintoneuvostolle. eu-LISAn hallintoneuvoston olisi seurattava EES:n asteittaista käyttöönottoa.**

- (26) *eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelmaan ja kansallisiin* käyttöönottosuunnitelmiin liittyvät valmistelutoimet olisi aloitettava tämän asetuksen voimaantulopäivästä. *EES:n* asteittainen käyttöönotto olisi aloitettava *ja tässä asetuksessa vahvistettuja poikkeuksia olisi sovellettava* päivästä, jonka komissio päättää [...]asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Koska tässä asetuksessa säädetään tilapäisistä poikkeuksista, sen soveltamisen olisi päätyttävä 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Poikkeussääntöjä, jotka koskevat *asetuksessa (EU) 2017/2226 säädettyjen* siirtymäkauden ja siirtymätoimenpiteiden soveltamista, pääsyä EES:n tietoihin, liikenteenharjoittajien suorittamaa matkustusasiakirjoihin merkittyjen leimojen tarkistamista ja EES:n käytön keskeyttämistä, olisi kuitenkin sovellettava rajoitetun ajan sen jälkeen, kun *EES:n* asteittainen käyttöönotto on päättynyt.
- (27) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, jonka mukaan sallitaan poikkeuksia [...] *asetuksista* (EU) 2017/2226 ja (EU) 2016/399 EES:n asteittaisen käyttöönoton mahdollistamiseksi, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen [...] *tämän tavoitteen* saavuttamiseksi.
- (28) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanskan olisi mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti päätettävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän asetuksen, saattaako se asetuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

- (29) Tällä asetuksella [...] **kehitetään** niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti [...] **ei osallistu** neuvoston päätöksen 2002/192/EY mukaisesti. Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.
- (30) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa [...] **viimeksi mainittujen** osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuun alaan.
- (31) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.
- (32) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

- (33) Kyproksen osalta tämän asetuksen VIS-järjestelmään liittyvät säännökset ovat vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja Schengenin säännöstöön perustuvia tai muuten siihen liittyviä säännöksiä. EES:n toiminta edellyttää passiivisen pääsyn myöntämistä VIS-järjestelmään. Koska EES:ää saavat käyttää vain ne jäsenvaltiot, jotka täyttävät VIS-järjestelmään liittyvät edellytykset silloin kun EES otetaan käyttöön, Kypros ei käytä EES:ää sen käyttöönoton alusta alkaen. Kypros liitetään EES:ään heti kun asetuksessa (EU) 2017/2226 tarkoitetun menettelyn edellytykset täyttyvät.
- (34) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausuntonsa [xx].
- (35) Tässä asetuksessa vahvistetaan tiukat säännöt, jotka koskevat pääsyä EES:ään, sekä tällaista pääsyä koskevat tarvittavat suojatoimet ***EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana ja tietyksi ajaksi EES:n asteittaisen käyttöönoton päätyttyä.*** [...] ***Lisäksi siinä pidetään ennallaan yksilön oikeudet*** tutustua tietoihinsa sekä oikaista, täydentää, poistaa ja muuttaa niitä ja erityisesti ***oikeus*** käyttää oikeussuojakeinoja samoin kuin ***EES:n tietojen*** käsittelytoiminnan valvonta, jota riippumattomat julkiset viranomaiset toteuttavat. Tässä asetuksessa kunnioitetaan näin ollen perusoikeuksia ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita ja otetaan huomioon erityisesti oikeus ihmisarvoon, orjuuden ja pakkotyön kielto, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen, henkilötietojen suoja, syrjintäkielto, lapsen oikeudet, ikääntyneiden henkilöiden oikeudet, vammaisten sopeutuminen yhteiskuntaan ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen.
- (36) Tämä asetus ei vaikuta velvoitteisiin, jotka perustuvat pakolaisten oikeusasemaa koskevaan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehtyyn Geneven yleissopimukseen, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat **asetuksella (EU) 2017/2226 perustetun** rajanylitystietojärjestelmän, jäljempänä 'EES', asteittaista käyttöönottoa niiden jäsenvaltioiden rajoilla, joissa EES:ää käytetään **kyseisen** asetuksen [...] 4 artiklan mukaisesti, sekä tilapäiset poikkeukset **asetusten** [...] (EU) 2017/2226 ja (EU) 2016/399 **tietyistä säännöksistä**.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan asetuksen (EU) 2017/2226 3 artiklan 1 kohdassa olevia määritelmiä. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'EES:n asteittaisella käyttöönotolla' 180 kalenteripäivän jaksoa alkaen päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- b) 'kansallisilla viranomaisilla' asetuksen (EU) 2017/2226 9 artiklassa tarkoitettuja viranomaisia;
- c) 'arvioidulla rajanylitysten lukumäärällä' kunkin jäsenvaltion arviota asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa, perusteena kyseiseen jäsenvaltioon **lyhytaikaista oleskelua** varten matkustavien kolmansien maiden kansalaisten rajanylitysten kokonaismäärän vuosittainen keskiarvo [...] laskettuna tämän asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua soveltamispäivää **edeltäviltä kolmelta vuodelta**. **Arviot määritetään asetuksen (EU) 2017/2226 4 artiklassa tarkoitetuilla rajoilla tapahtuneiden rajanylitysten perusteella.**

3 artikla

Käyttöönottosuunnitelmat ja raportointi

1. Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto (eu-LISA) toimittaa komissiolle, jäsenvaltioille ja Europolille viimeistään [...] Julkaisutoimisto: 30 kalenteripäivän kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] EES:n asteittaista käyttöönottoa koskevan korkean tason käyttöönottosuunnitelman, **jäljempänä 'eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelma'**, jossa otetaan huomioon 4 artiklan 2–5 kohdassa säädetyt vaiheet. Käyttöönottosuunnitelmassa annetaan jäsenvaltioille ja Europolille ohjeita EES:n **käytöstä. Suunnitelmassa vahvistetaan** keskusjärjestelmän **suorituskyky- ja saatavuustavoitteet sekä mahdollisia toiminnallisia vähäisiä ja vakavia sekä toiminnan estäviä puutteita koskeva strategia.**
2. **Kunkin** [...] **jäsenvaltion** on komissiota ja eu-LISAA kuullen laadittava viimeistään [...] Julkaisutoimisto: 60 kalenteripäivän kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] EES:n asteittaista käyttöönottoa koskeva kansallinen käyttöönottosuunnitelma, jossa otetaan huomioon [...] **eu-LISAn** korkean tason käyttöönottosuunnitelma ja 4 artiklassa säädetyt vaiheet.
3. Kansallisissa käyttöönottosuunnitelmissa on esitettävä kunkin 4 artiklassa säädetyin vaiheen osalta tiedot kyseisessä artiklassa säädetyistä kynnysarvoista ja vaatimuksista.
4. Jäsenvaltioiden on 30 kalenteripäivän kuluttua **EES:n asteittaisen käyttöönoton alkamispäivästä** toimitettava komissiolle ja eu-LISAlle kuukausittain raportit [...], **joissa vahvistetaan niiden** kansallisten käyttöönottosuunnitelmien täytäntöönpano [...] **tai yksilöidään** tarvittaessa korjaavat toimenpiteet 4 artiklassa säädettyjen velvoitteiden noudattamiseksi.

5. eu-LISA toimittaa komissiolle sen pyynnöstä **eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelman ja** kansallisten käyttöönottosuunnitelmien seurannassa tarvittavat tilastot asetuksen (EU) 2017/2226 63 artiklan 6 kohdan mukaisesti.
- 5 a. **eu-LISAn hallintoneuvosto hyväksyy tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun eu-LISAn korkean tason käyttöönottosuunnitelman. eu-LISAn hallintoneuvosto seuraa myös EES:n keskusjärjestelmän kehittämistä asetuksen (EU) 2018/1726 19 artiklan mukaisesti, erityisesti siltä osin kuin on kyse asteittaisesta käyttöönotosta.**

4 artikla

Asteittainen käyttöönotto

1. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 6 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana käytettävä EES:ää tämän artiklan **2–6 kohdan** mukaisesti.
2. Kunkin jäsenvaltion on EES:n asteittaisen käyttöönoton alusta alkaen käytettävä EES:ää maahantulon ja maastalähdön yhteydessä yhdellä tai useammalla rajanylityspaikalla, jotka mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin sijaitsevat ilma-, maa- ja merirajoilla, asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten tietojen kirjaamista ja tallentamista varten. Jäsenvaltioiden on **viimeistään 30 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton alkamispäivästä**, rekisteröitävä EES:ään vähintään 10 prosenttia arvioidusta rajanylitysten määrästä kyseisessä jäsenvaltiossa.

Jäsenvaltiot voivat EES:n asteittaisen käyttöönoton ensimmäisten 60 kalenteripäivän aikana käyttää EES:ää ilman biometrisiä toimintoja, ja kansalliset viranomaiset voivat luoda [...] **ja** päivittää henkilökohtaisia tiedostoja ilman biometrisiä tietoja.

3. Jäsenvaltioiden olisi käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja vähintään puolessa rajanylityspaikoistaan viimeistään 90 kalenteripäivän kuluttua EES:n [...] **asteittaisen käyttöönoton alkamispäivästä**. Jäsenvaltioiden on rekisteröitävä **EES:ään** vähintään 50 prosenttia arvioidusta rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa. Asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen, EES:ään rekisteröityjen kolmansien maiden kansalaisten henkilökohtaisissa tiedostoissa on oltava biometriset tiedot.
4. Jäsenvaltioiden on käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja kaikilla rajanylityspaikoillaan viimeistään 150 kalenteripäivän kuluttua EES:n [...] **asteittaisen käyttöönoton alkamispäivästä** ja rekisteröitävä EES:ään edelleen vähintään 50 prosenttia arvioidusta rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa.
5. Jäsenvaltioiden on käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja kaikilla rajanylityspaikoillaan viimeistään 170 kalenteripäivän kuluttua EES:n [...] **asteittaisen käyttöönoton alkamispäivästä** ja rekisteröitävä EES:ään kaikki asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut kolmansien maiden kansalaiset.
6. Maahantulon epäämiset, joista päätetään sellaisella rajanylityspaikalla, jossa käytetään EES:ää, on kirjattava EES:ään asetuksen (EU) 2017/2226 18 artiklan mukaisesti. Jos EES:ää käytetään biometrinen toimintojen kanssa, pääsyn epäämiset kirjataan **tämän kohdan soveltamiseksi** biometrinen tietojen kanssa[...] **ja** jos EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja, pääsyn epäämiset kirjataan ilman biometrisiä tietoja, **paitsi jos biometriset tiedot voidaan hakea VIS:stä**.
7. Europol käyttää EES:ää asetuksen (EU) 2017/2226 mukaisesti EES:n asteittaisen käyttöönoton alusta alkaen.

5 artikla

Muut poikkeukset asetuksesta (EU) 2017/2226 ja asetuksesta (EU) 2016/399

1. EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana sovelletaan 4 artiklan sääntöjen lisäksi tässä artikkelissa vahvistettuja sääntöjä.
2. Rajaviranomaisten on leimattava asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä.

Asetuksen (EU) 2016/399 42 a artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 42 a artiklan 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja leimaamista koskevia velvoitteita sovelletaan soveltuvien osin EES:ää käyttävissä jäsenvaltioissa.
3. Kansallisten viranomaisten, joilla on asetuksen (EU) 2017/2226 23–35 artikkelissa säädettyjä käyttötarkoituksia koskeva toimivalta, on EES:n tietojen tallentamista, muuttamista, poistamista ja katsomista varten [...]
 - a) *pidettävä merkittyjä leimoja ensisijaisina, jos asiaankuuluvia EES:n tietoja ei ole,*
 - b) *pidettävä EES:n tietoja ensisijaisina,*
 - i) *jos biometrisiä tietoja sisältävän henkilökohtaisen tiedoston ja merkityn leiman välillä on ristiriita, tai*
 - ii) *jos leima puuttuu.*
 - c) *päätettävä tapauskohtaisesti, pidetäänkö leimaa vai EES:n tietoja ensisijaisina,*
 - i) *jos biometrisiä tietoja sisältämättömän henkilökohtaisen tiedoston ja 2 kohdan mukaisesti merkityn leiman välillä on ristiriita, tai*
 - ii) *kun kyse on asetuksen (EU) 2017/2226 16 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tapauksista.*

4. Jos [...] **jäsenvaltion** alueella olevalla kolmannen maan kansalaisella ei ole matkustusasiakirjaan merkittyä leimaa eikä EES:ään luotua henkilökohtaista tiedostoa, kansalliset viranomaiset voivat olettaa, että hän ei täytä tai ei enää täytä maahantulon tai jäsenvaltioissa oleskelun edellytyksiä.

[...] **Ensimmäisessä alakohdassa** tarkoitettua olettamusta ei sovelleta kolmannen maan kansalaisiin, jotka voivat esittää millä tahansa tavalla uskottavan näytön siitä, että heillä on unionin oikeuden mukainen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen [...] tai että heillä on oleskelulupa tai pitkäaikainen viisumi.

[...] **Ensimmäisessä alakohdassa** tarkoitettu olettaus voidaan kumota, jos kolmannen maan kansalainen esittää millä tahansa tavalla uskottavan näytön, **kuten matkalipun taikka todisteen oleskelustaan jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella tai aikaisemman oleskelulupansa tai pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitetun viisuminsa päättymispäivää koskevan todisteen**, joka osoittaa, että hän on noudattanut lyhytaikaisen oleskelun kestoa koskevia edellytyksiä.

Jos olettaja kumotaan, **EES:ää käyttävien** kansallisten viranomaisten on suoritettava yksi tai useampi seuraavista tehtävistä [...] tämän asetuksen sallimissa rajoissa:

- a) tarvittaessa luotava EES:ään kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle henkilökohtainen tiedosto;
- b) päivitettävä viimeisin maahantulo-/maastalähtötietue lisäämällä siihen puuttuvat tiedot;
- c) poistettava olemassa oleva tiedosto, jos asetuksen (EU) 2017/2226 35 artiklassa säädetään tällaisesta poistamisesta.

5. Rajaviranomaisten on hyödynnettävä asetuksen (EU) 2017/2226 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua EES:n ja VIS:n yhteentoimivuutta ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään. Rajaviranomaisten on edelleen käytettävä VIS:ää suoraan
- a) niillä rajanylityspaikoilla, joilla ei käytetä EES:ää;
 - b) silloin kun EES:n käyttö on keskeytetty tämän asetuksen 7 artiklan [...] **nojalla**.
6. Kansallisten viranomaisten ja Europolin on jätettävä huomiotta seuraavat seikat:
- a) automaattisen laskentajärjestelmän tulokset, jotka antavat tietoa asetuksen (EU) 2017/2226 11 artiklassa tarkoitetusta sallitun oleskelun enimmäiskestosta;
 - b) automaattisesti luotu luettelo sallitun oleskeluajan ylittäneistä henkilöistä ja oleskeluajan ylittämisen seurauksista, sellaisina kuin niistä säädetään mainitun asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja h alakohdassa, 12 artiklan 3 kohdassa, 16 artiklan 4 kohdassa, 34 artiklan 3 kohdassa, 50 artiklan 1 kohdan i ja k alakohdassa ja 63 artiklan 1 kohdan e alakohdassa.
7. **Sovellettaessa asetuksen (EU) 2017/2226 45 ja 48 artiklaa** jäsenvaltioiden tämän asetuksen [...] **nojalla** suorittamia **EES:n tietojen** käsittelytoimia ei pidetä laittomina tai asetuksen (EU) 2017/2226 vastaisina [...].
8. Asetuksen (EU) 2017/2226 23 artiklan mukainen kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden todentaminen ja ennakkorekisteröinti on suoritettava mainitun asetuksen 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuille kolmansien maiden kansalaisille niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään EES:n biometrisiä toimintoja, myös itsepalvelujärjestelmien avulla, jos sellaisia on saatavilla.

9. Niiden asetuksen (EU) 2017/2226 50 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi, jotka jäsenvaltioiden on liitettävä **kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun** vakiomalliin, jolla kolmansien maiden kansalaisille annetaan heidän henkilökohtaisen tiedostonsa luomisen yhteydessä tietoa heidän henkilötietojensa käsittelystä EES:ssä, [...] **jäsenvaltioiden on täydennettävä vakiomallia seuraavilla tiedoilla:**

”Rajanylitystietojärjestelmä otetaan käyttöön asteittain. Tämän **asteittaisen** [...] **käyttöönoton** aikana [alkaen ...] rajanylitystietojärjestelmään ei välttämättä kerätä kaikilla jäsenvaltioiden ulkorajoilla henkilötietojasi, ei myöskään biometrisiä tietoja. Silloin kun näiden tietojen kerääminen on pakollista, mutta et halua antaa niitä, sinulta evätään maahanpääsy. Asteittaisen käyttöönoton aikana tietojasi ei automaattisesti lisätä sallitun oleskeluajan ylittäneiden henkilöiden luetteloon. Asteittaisen käyttöönoton aikana ei myöskään ole mahdollista tarkistaa verkkosivuston eikä rajanylityspaikoilla käytettävissä olevien laitteiden avulla, kuinka pitkään sinulla on vielä oikeus oleskella maassa.

Sen jälkeen kun EES:n asteittainen käyttöönotto on saatu päätökseen, henkilötietojasi käsitellään tämän lomakkeen mukana olevassa asiakirjassa annettujen tietojen mukaisesti.”

10. Komissio mukauttaa asetuksen (EU) 2017/2226 50 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla EES:n verkkosivustolla olevia tietoja niin, että niissä otetaan huomioon **EES:n** asteittainen käyttöönotto.
11. Asetuksen (EU) 2017/2226 51 artiklassa tarkoitetussa EES:n käyttöönottoon liittyvässä tiedotuskampanjassa on otettava huomioon rajanylityspaikoilla vallitsevat [...] olosuhteet ja varmistettava, että asiaankuuluvat tiedot välitetään niille, joita asia koskee, ottaen huomioon tämän asetuksen 4 artiklassa säädettyt vaiheet. Komissio **mukauttaa tiedotuskampanjan aineistoa kohtuullisessa ajassa ennen käyttöönottoa. Komissio** tukee jäsenvaltioita tiedotuskampanjan mukautetun aineiston valmistelussa.

12. Keskeytetään asetuksen (EU) 2017/2226 **11 artiklan 3 kohdan**, 12 artiklan 1 ja 2 kohdan, 13 artiklan 1 ja 2 kohdan, 20 artiklan ja 21 artiklan **sekä asetuksen (EU) 2016/399 8 artiklan 9 kohdan** soveltaminen.
13. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 22 artiklassa ja asetuksen (EU) 2016/399 12 a artiklassa säädetään, kyseisissä artikloissa säädettyä siirtymäkautta ja siirtymätoimenpiteitä sovelletaan ensimmäisestä päivästä sen jälkeen, kun EES:n asteittainen käyttöönotto on **päättynyt**.
14. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää ei käytetä, rajatarkastukset on suoritettava asetuksen (EU) 2016/399 mukaisesti, sellaisena kuin sitä sovelletaan päivänä, joka edeltää EES:n käyttöönottopäivää, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, rajatarkastukset on suoritettava asetusten (EU) 2017/2226 ja (EU) 2016/399 mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä toisessa alakohdassa säädetään, niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja, ei sovelleta asetuksen (EU) 2016/399 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan i alakohtaa eikä **kyseisen asetuksen** 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohdassa ja 8 artiklan 3 kohdan a ja g alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä, jotka koskevat kolmansien maiden kansalaisten todentamista biometristen tietojen perusteella yksinomaan EES:n soveltamista varten.

Tätä asetusta sovellettaessa keskeytetään asetuksen (EU) 2016/399 9 artiklan 3 kohdan ja 12 artiklan **sekä asetuksen (EU) 2017/2226 8 artiklan 9 kohdan** soveltaminen.

- 14 a. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 37 artiklassa säädetään, ohjelman hallintoneuvosto jatkaa toimintaansa siihen asti, kun EES:n asteittainen käyttöönotto päättyy, ja erityisesti seuraa tällaista asteittaista käyttöönottoa.**

6 artikla
Pääsy EES:n tietoihin

1. Käyttäessään EES:ään kirjattuja maahantulo- ja maastalähtötietueita EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana tehtäviensä suorittamista varten
 - a) kansallisten viranomaisten ja Europolin on otettava huomioon, että tiedot voivat olla puutteellisia, koska EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana EES:ää käytetään eri jäsenvaltioissa vaihtelevassa laajuudessa;
 - b) kansallisten viranomaisten on otettava huomioon, että tiedot voivat olla puutteellisia, kun ne toimittavat tietoja asetuksen (EU) 2017/2226 41 ja 42 artiklan mukaisesti;
 - c) ETIAS-keskusyksikön on asetuksen (EU) 2017/2226 25 a artiklan 2 kohdan mukaisia tarkistuksia suorittaessaan otettava huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt maahantulo- ja maastalähtötietueet voivat sisältää puutteellisia tietokokonaisuuksia.
2. Toimivaltaisten viranomaisten, komission ja asiaankuuluvien unionin virastojen on otettava huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt tiedot voivat olla puutteellisia, kun ne käyttävät tietoja asetuksen (EU) 2017/2226 63 [...] **artiklan mukaista** raportointia ja tilastointia varten.

3. [...] Liikenteenharjoittajien on EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana tarkistettava matkustusasiakirjoihin merkityt leimat täyttääkseen Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan 1 kohdan ja neuvoston direktiivin 2001/51/EY mukaiset velvollisuutensa. ***Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 13 artiklan 3 kohdassa säädetään, liikenteenharjoittajat voivat aloittaa kyseisessä artiklassa tarkoitetun verkkopalvelun käytön 90 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton alkamisesta.***

Liikenteenharjoittajien on EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen jatkettava 180 kalenteripäivän ajan asetuksen (EU) 2017/2226 13 artiklan 3 [...] ***kohdan mukaisen*** verkkopalvelun käytön lisäksi matkustusasiakirjoihin merkittyjen leimojen tarkastamista täyttääkseen Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan 1 kohdan ja neuvoston direktiivin 2001/51/EY mukaiset velvollisuutensa.

4. Kun jäsenvaltiot noudattavat asetuksen (EU) 2017/2226 35 ja 52 artiklassa tarkoitettuja velvollisuuksia, jotka liittyvät EES:ään tallennettujen henkilötietojen täydentämiseen, niiden on täydennettävä asiaankuuluvia tietoja vain siinä määrin kuin se on mahdollista EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana kerättyjen tietokokonaisuuksien rajallisen saatavuuden vuoksi. Asetuksen (EU) 2017/2226 52 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa hallinnollisessa päätöksessä on tarvittaessa viitattava tämän asetuksen 4 artiklassa vahvistettuihin edellytyksiin, joissa sallitaan puutteellisten tiedostojen rekisteröinti.
5. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 63 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, Euroopan raja- ja merivartioviraston asianmukaisesti valtuutettu henkilöstö ei saa käyttää EES:ään rekisteröityjä tietoja riskianalyysien ja haavoittuvuusarviointien tekemiseen EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana.

7 artikla

EES:n käytön keskeyttäminen

1. Jäsenvaltiot voivat EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana keskeyttää EES:n käytön kokonaan tai osittain tietyillä rajanylityspaikoilla poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät EES:n keskusjärjestelmän, kansallisten järjestelmien tai viestintäinfrastruktuurin toimintahäiriöihin tai tapahtumiin, jotka johtavat niin intensiiviseen liikenteeseen, että odotusaika rajanylityspaikalla käy liian pitkäksi.

Jos käyttö keskeytetään osittain, on kerättävä asetuksen (EU) 2017/2226 16–20 artiklassa tarkoitetut tiedot, biometrisiä tietoja lukuun ottamatta.

Jos käyttö keskeytetään kokonaan, jäsenvaltioiden on keskeytettävä EES:n käyttö kokonaan, eivätkä ne saa kerätä mainitun asetuksen 16–20 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Kummassakin tapauksessa jäsenvaltioiden on viipymättä ja viimeistään [...] **12** tunnin kuluttua keskeytyksen alkamisesta ilmoitettava komissiolle ja eu-LISAlle keskeyttämisen (osittain tai kokonaan) syy ja sen odotettu *tai tosiasiallinen* kesto [...] **ja ilmoitettava** tällaisesta keskeyttämisestä [...] rajanylityspaikkojen infrastruktuurin ylläpitäjille ja liikenteenharjoittajille, *jos se on aiheellista rajanylityspaikkojen paikallisten olosuhteiden johdosta*. Kun keskeyttämiseen johtaneet poikkeukselliset olosuhteet lakkaavat, jäsenvaltioiden on ilmoitettava siitä viipymättä komissiolle ja eu-LISAlle.

- 1 a. Jos EES:n keskusjärjestelmä lakkaa toimimasta, eu-LISA ilmoittaa komissiolle ja jäsenvaltioille viipymättä häiriön syyn ja sen odotetun keston. eu-LISA ilmoittaa niille viipymättä myös, kun häiriö on korjattu. Kaikkien jäsenvaltioiden on viipymättä vahvistettava eu-LISAlle ja komissiolle, että järjestelmä otetaan uudelleen käyttöön.*

2. Jäsenvaltiot voivat [...] **90** kalenteripäivän aikana EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen keskeyttää EES:n käytön osittain 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla tietyllä rajanylityspaikalla enintään [...] **12** tunniksi ja ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka johtavat niin intensiiviseen liikenteeseen, että odotusaika rajanylityspaikalla käy liian pitkäksi. **Tällaisen osittaisen keskeyttämisen aikana** jäsenvaltiot vapautetaan niille asetuksen (EU) 2017/2226 21 artiklan 1 kohdassa säädetystä velvoitteesta biometristen tietojen **rekisteröinnin** osalta. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on viipymättä ja viimeistään [...] **12** tunnin kuluttua **osittaisen** keskeytyksen alkamisesta ilmoitettava keskeyttämisen syy ja sen arvioitu **tai tosiasiallinen** kesto komissiolle ja eu-LISAlle.
3. [...] **Edellä** 2 kohdassa säädettyä **90 kalenteripäivän pituista** määräaikaa pidennetään automaattisesti 60 kalenteripäivällä, jos alle 80 prosenttia EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyistä henkilökohtaisista tiedostoista sisältää biometrisiä tietoja.
4. eu-LISA toimittaa komissiolle viimeistään kymmenen kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisestä tilastot, joiden perusteella komissio voi tarkistaa, onko tämä **3 kohdassa tarkoitettu** prosenttiosuus saavutettu. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille tarkistuksensa tulokset viimeistään 30 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisestä.

8 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan [...] **kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu** Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Sitä sovelletaan päivästä, jona EES otetaan käyttöön ja jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Tämän asetuksen 3 artiklaa sovelletaan kuitenkin **[Julkaisutoimisto: tämän asetuksen [...]** voimaantulopäivä/ alkaen.

2. Tämän asetuksen soveltaminen lakkaa 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jona EES otetaan käyttöön ja jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Kuitenkin:
- a) 5 artiklan 13 kohdan soveltaminen lakkaa viiden vuoden ja 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, **jona EES otetaan käyttöön ja** jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - b) 6 artiklan 1, 2, 4 ja 5 kohdan soveltaminen lakkaa viiden vuoden ja 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, **jona EES otetaan käyttöön ja** jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - c) 6 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan soveltaminen lakkaa 360 kalenteripäivän kuluttua päivästä, **jona EES otetaan käyttöön ja** jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - d) 7 artiklan 2 ja 3 kohdan soveltaminen lakkaa [...] **330** kalenteripäivän kuluttua päivästä, **jona EES otetaan käyttöön ja** jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - e) 7 artiklan 4 kohdan soveltaminen lakkaa 210 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa **perussopimusten mukaisesti**.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja